

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHold

Hastverk er lastverk / «Eg skal i Oldkyrkja i kveld» / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirke-departementet

SØNDAGSTEKSTEN

5. søndag etter pinse - Torbjørn Holth

6. søndag etter pinse (Aposteldagen) - Øystein I. Larsen

7. søndag etter pinse - Jens Dale

Det er vanskelig å se en annen sak som i løpet av overskuelig framtid kan bli like krevende for enheten i vår kirke.

Hastverk er lastverk

Er det klokt å behandle spørsmålet om homofilt samliv på høstens Kirkemøte? Representerer Lærenemndas innstilling en tilstrekkelig utredning av sakens teologiske felt? Etter min mening er svaret på begge spørsmål: Nei. Lærenemndas innstilling er for snever i forhold

til den omfattende tematikk som Kirkemøtet skal ta opp. Den har karakter av å være en delutredning som fokuserer på "skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofili-saken". Nemndas forstår sitt mandat slik at man velger å ikke drøfte homofilt samliv i "bred

samfunnsmessig kontekst" (s.22). Dermed tas erfaringsfeltet ikke opp som eget tema. Det er et tap. Forholdet mellom bibeltekst og erfaring er den hovedsak som nå gjenstår å drøfte grundig. Det rekkes vi ikke før november 2007.

Lærenemndas avgrensning er på et vis forståelig. Kanskje var den nødvendig for at nemnda i det hele tatt klarte å gjennomføre sitt arbeid, om enn kraftig forsinket? Men den har hatt sin pris. Det synes nemlig å være erfaringsfeltet som leverer de viktigste premisene for dem som ønsker at Den norske kirke skal endre sitt offisielle syn. Hele nemnda er jo i all hovedsak enige om den historiske forståelsen av tekstene. De som vil endre kirkens syn, legger avgjørende vekt på hvordan homofile mennesker gjennom tidene har opplevd trakassering og måttet kjempe for å leve sannferdig. De mener videre at dagens viten tilsier en ny vurdering av homofil seksualitet, og viser til den betydning seksualitet har for selvforståelsen i vår kultur. De legger også avgjørende vekt på at homofile oppleve sin legning som gitt.

Alt dette er utvilsomt viktig i en bred etisk drøftelse av homofilt samliv. Problemet er imidlertid at dette er forhold hentet fra nettopp det erfaringsfelt som nemnda utfra sin begrensning av mandatet ikke skulle drøfte. Det blir derfor ikke godt nok begrunnet hvorfor halvparten av nemndas medlemmer kan forsvare homofilt samliv, samtidig som de fastholder at bibeltekstene i sin historiske mening er avvisende.

De som innehar et konservativt standpunkt, gjør da også bare beskjedne forsøk på å hente inn forhold fra erfaringsfeltet, som eventuelt kunne tjene til å støtte deres syn. Man kunne ha problematisert motpartens beskrivelse av virkeligheten. Videre kunne man ha løftet fram hensynet til dem som er usikre i forhold til egen seksuell driftsretning, og drøftet hvilken betydning samfunnets og kirkens signaler har for disse. Dette hensynet er viktig å veie inn i refleksjonen. Men det skjer knapt. Igjen blir nemndas snevre forståelse av sitt mandat en hindring. Dermed får den konservative posisjon et visst argumentativt underskudd i forhold til motparten,

og det blir ikke tilfredsstillende godtgjort hvordan det tradisjonelle syn kan forsvares som et godt etisk standpunkt i møte med dagens erfaringer.

MF's lærerråd vedtok 7. mai en uttalelse om innstillingen fra Lærenemnda. (Uttalelsen er å finne på nettstedet: www.mf.no). Mer omfattende enn jeg kan gjøre i denne artikkelen, argumenteres det der for at Lærenemndas innstilling er for smal til å gjelde som tilstrekkelig faglig utredning av homofilt samliv som etisk utfordring i dag. Jeg vil anta at også mange av Lærenemndas egne medlemmer vil mene det samme.

Nemnda drøfter heller ikke sakens praktisk-kirkelige dimensjoner på en måte som er tilstrekkelig som teologisk utredning for Kirkemøtet. Det gjelder særlig forståelsen av hva en kirkelig velsignelse av sam-

liv egentlig er. Hva er forskjellen på velsignelse og forbønn, og hva skiller den allmenne velsignelse som lyder i gudstjenesten fra velsignelsen av ekteskap, eventuelt også partnerskap? I tillegg ville det vært ønskelig med en bredere drøfting av forholdet mellom de etiske krav som stilles til vigslende tjenere, og den standard som må gjelde for alle kristne. Denne tematikken er riktignok berørt i innstillingen, men her gjenstår enda en del.

Kirkerådet samles tidlig i juni for å drøfte hvordan spørsmålet om homofilt samliv bør forberedes for Kirkemøtet. Etter min mening bør man da ikke bare summarisk henviser til Lærenemndas innstilling og anta at den er tilstrekkelig som teologisk grunnlagsmateriale, men heller spørre: Har Lærenemnda tatt opp bredden i den teologiske tematikk som må utredes før Kirkemøtets behandling?

Spørsmålet om homofilt samliv har stor sprengkraft. Det er vanskelig å se en annen sak som i overskuelig framtid kan bli like krevende for enheten i vår kirke. Uansett hvilket vedtak som fattes, vil det være svært uheldig hvis det blir forsert fram uten en tilstrekkelig grundig samtale på forhånd. Da bør man koste på seg å utrede saken i det omfang den fortjener. Her vil hastverk være lastverk.

Forholdet mellom bibeltekst og erfaring er den hovedsak som nå gjenstår å drøfte grundig.

«Eg skal i Oldkyrkja i kveld»

AV ARNE BERGE

Den dagen eg hørde denne kommentaren frå ei kvinne i kyrkjelyden, forstod eg at studiegruppa vår rett og slett har fått namnet "Oldkyrkja". Dette er eit festleg namn, spesielt med tanke på at me i Bryne kyrkjelyd i over 25 år har drive eit ungdomsarbeid som heiter "Ungkyrkja"!

Det heile begynte på ein kyrkjelydstur til Tyrkia i 2005. Hovuddelen av turen gjekk i apostlane sine fotspor i Efesos-området. Men me hadde også noko kyrkjehistorisk stoff om oldkyrkja og det bysantinske riket på programmet, med besøk i Iznik (Nikea) og Istanbul (Konstantinopel). I ettertid er det først og fremst besøket i det gamle Nikea som har skapt noko nytt i kyrkjelyden vår. Der og då kom ideen: kva om me kunne starta ei studiegruppe når me kjem heim til Bryne? Nokre av turdeltakarane hadde kome på sporet av noko dei ville vita meir om!

Då gruppa frå kyrkjelyden var i Iznik, hadde me samlingar i kyrkja Hagia Sophia og på stranda ved Izniksjøen. Hagia Sophia var samlingsstad for det sjuande og siste økumeniske konsilet i 787. Restane av kyrkja, som i si tid blei gjort om til moske, står nå som ein vakker og stille ruin i ein liten park i sentrum av byen. Og Senatspalasset, som romma det første kyrkjemøtet i 325, ligg i dag under vatn i Izniksjøen. Kultur- og naturforholda har verkeleg endra seg i løpet av ein periode på mest 1700 år, men begge stadane gav oss eit sterkt inntrykk av autentisitet.

Begge stadane las me den nikenske truvekdjeninga, vel vitande om at den ikkje blei ferdigformulert før i Konstantinopel i 381. Men eg var vel ikkje så langt frå sanninga då eg sa at kyrkjemøtet i 325 la mykje av grunnlaget for den flotte vedkjeninga? Og tankane gjekk; på den eine sida opplevde turdeltakarane at dei var i ein utkant i verda. På den andre sida sette dei ord på undringa over at denne byen var viktig nok til å vera vertskap for to av dei sju konsila i oldkyrkja! Her arbeidde høgt skolerte teologar med formuleringar om korleis kyrkja skulle forstå Bibelen, formuleringar som sidan har prega heile den verdsvide kyrkja. Me opplevde sterkt at me i vår tid er avhengige av arbeidet som desse tidlege kyrkjeleiarane gjorde. Deira finslipte formuleringar har sidan alltid vore forståingsnøkkel til inkarnasjonen sitt mysterium.

Ei tid etter turen inviterte nokre av turdeltakarane til den første samlinga i ei studiegruppe som også eg blei med i. Engasjementet deira smitta, og det blei faktisk slik at dei måtte setja grense for kor mange som kunne vera med. Gruppa arbeider med boka *21 kirkefedre* av Peter Halldorf. Me har ei samling i månaden, og alle førebur seg med å lesa eit kapittel om ein av kyrkjefedrane. Ofte finn enkelte av deltakarane også fram anna stoff om den aktuelle personen. Så brukar me kvelden til å samtala om det me har lese. Me er opptekne av kyrkjefedrane sine liv og deira tankegang, og me blir også stadig fascinert av korleis Peter Halldorf trekkjer trådane til vår tid og gjer kyrkjefedrane

aktuelle for oss. Samtidig er det mykje som undrar oss og som gjer at me får lyst til å finna ut meir.

Grappa bruker Bøneboka som andaktsbok og me opnar samlingane med å lesa nokre bøner og (sjølv sagt!) den nikenske truvedkjeninga. Kveldane blir også avslutta med bøner frå Bøneboka.

Eg trur kyrkjefedrane og oldkyrkja blir opplevd som eit meir aktuelt tema i dag enn for få år sidan. Mi oppfordring til andre kyrkjelydar og andre prestar er å setja historia vår på dagsorden! Ver gjerne kreative! Det treng ikkje starta med ein kyrkjelydstur til Tyrkia, men for oss var det ein slik tur som sette det heile i gang.

Eg vil også seia noko om min rolle som prest i denne samanhengen. På turen til Tyrkia var eg ein av reiseleiarane, men i gruppa er eg nå "bare" ein av deltakarane. Gruppa består av tolv personar med svært ulik utdannings- og yrkesbakgrunn, og eldsjelene som blei sette i brann i Nikea, har framleis både det organisatoriske og innhaldsmessige ansvaret. Alle har sitt å bidra med, og sjølv sagt har eg den faglege bakgrunnen med meg inn i fellesskapet.

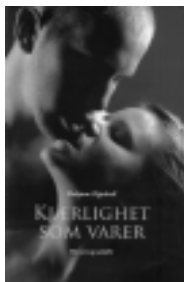
Det er godt for ein kyrkjelyd å ha medlemmer som har interesse for kyrkja sine røter. Og for mitt eige vedkomande vil eg seia det er eit privilegium å vera med i denne studiegruppa. Kveldane "i Oldkyrkja" er inspirerande. Dei utfordrar meg både som prest og som menneske.

Aktuelt fra Luther Forlag

Torbjørn Nordvoll

KJÆRLIGHET SOM VARER

Om sex og samliv

Med lidenskap og engasjement hevder forfatteren at ekteskapet er en god ramme for et livsbejænde og frodig seksualliv. En utfordrende og ærlig bok om hvor viktig intimitet og sex er mellom to som ønsker å leve forpliktende sammen hele livet.

Kr 198,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

FRA BOKFRONTEN

Jarl Henning Ulrichsen:

Lærebok i bibelhebraisk

Ei grundig innføring

Mange som ønskjer å læra (på nytt?) hovudspråket i Det gamle testamente, vil kanskje ha glede av den nyleg komne *Lærebok i bibelhebraisk* av Jarl Henning Ulrichsen, professor i Det nye testamente og verda omkring det, NTNU. Dei som ikkje treng å byrja heilt frå starten av, har nok likevel behov for noko litt anna.

Boka er nett som tittelen seier: *ei lærebok*. Her får ein ei innføring i bibelhebraisk ved hjelp av leksjonar, paradigme og andre nyttige tillegg.

Leksjonane byrjar på vanleg vis med skrift- og lydlære. I hovuddelen av boka, leksjonar 6-38, blir lesaren stegvis kjend med korleis hebraiske nomen, verb, og partiklar blir bøygd og brukte. I kvar leksjon finst det, i tillegg til ein presentasjon og forklaring av dei grammatiske fenomen, tekstar der fenomen blir aktualiserte, ei ordliste knytt til tekstane, og språklege kommentarar til dei same tekstane. Siste leksjon (39) er ei oppsummering av korleis dei fire hovudverbformene fungerer på hebraisk der det som har vorte presentert i spreidde leksjonar blir samla og systematisk presentert.

Boka er også utstyrt med fleire paradigme enn eg har nokon sett i andre liknande framstillingar. Ei ordliste gjev korte definisjonar til glosene som er brukt i boka, og fem tillegg gjev utfyllande opplysingar om vokalar, nomenbøying og ordfrekvens.

Forfattaren har lukkast med å presentera hovudelementa i hebraisk grammatikk på ein langt på veg pedagogisk måte som fagleg held mål. To fagmenn vil nesten alltid forstå ein og annan detaljen litt annleis, og to lærarar vil uunngåeleg forklara ting på ulike måtar, men

eg trur ikkje den som vil bruka denne boka til å skaffa seg eit grunnlag for fagleg arbeid med tekstar på bibelhebraisk blir skuffa. Det er ein fordel at tekstar som viser korleis dei grammatiske fenomen ser ut i praksis, er inkluderte i kvar leksjon. Når forfattaren har i tillegg prioritert dei vanlegaste orda i val av tekstane, får dei endå større verdi. At tekstane også blir kommenterte, hjelper lesaren å læra mest mogleg av dei.

Det som kanskje kunne gjort boka endå betre, var om fleire av dei grammatiske fenomen som berre nemnast i tekstkommentarane, også kom med i presentasjonen av grammatikken, t.d. gradbøying av adjektiv. Ein sjølvstendig presentasjon av ordkombinasjonar under setningsnivået - frasar - kunne også hjelpa folk takla tekstar på dette språket. Reint trykkteknisk, burde kanskje paragraftala (§) leggjast til margen slik at det blir lettare å få auga på dei og finna fram i boka. Og sjølv om forfattaren gjer flittig bruk av tabellar, står mesteparten av teksten i avsnitt utan innrykk med enkel linjeavstand. Dette gjer at boka ikkje blir lett lesen, og at lesaren kan få problem med å oppfatta kva som er viktigast.

Denne boka fungerer nok best for dei utan forkunnskapar i bibelhebraisk som samstundes får undervisning i faget. Dei som har eit grunnlag frå før, og som treng heller oppfrisking og hjelp til å forstå meir av kva dei les på hebraisk, ville kanskje ha meir bruk for ein grunnspråkleg dataprogramvare eller ein god referansegrammatikk på norsk.

Andrew Wergeland

FRA BOKFRONTEN

”Legeroman” om dansk prest

Kirsten Schmidt:

Pastor Janssons fristelser

Unitas forlag, Fredriksberg, 2007

Forfatteren av denne romanen, Kirsten Schmidt, er prest på Orø i Danmark. Hun har skrevet en fortelling om Sarah på 45 år, som også er prest, skilt, fargeløs og halvfet, og gjennomlever grå dager. Men så inntreffer vendepunktet i form av den nyansatte og meget yngre graveren, som lyder navnet Adam. Sarah forelsker seg heftig, og romanen handler om forholdet mellom disse to. En kompliserende faktor er Sarahs smellvake datter, Eva, som også fatter interesse for Adam, og dessuten tygger på et eple i det hun gir seg i kast med å legge an på ham(!)

Romanen bærer preg av å være skrevet av en prest, på godt og vondt. Det er tydelig at forfatteren kjenner sitt stoff. Hun vet hvordan det er å være prest på landet i Danmark, og hun skildrer kirke- og menighetslivet, inkludert et noe gjenstridig, men likevel godartet menighetsråd, med stor troverdighet.

Men rent litterært blir prosjektet for tydelig. Forfatteren skriver som en prest i den forstand at hun har noen åpenbare anliggender. Her overlates for lite til leseren. I stedet for å nøye seg med å fortelle en fortelling, må hun også tolke hva som foregår. Eksempelvis slutter det første kapitlet, der Sarah møter Adam på en vakker vårdag, med følgende overtydelige oppsummering: ”Men det spede forår, der så småt

titede og piblede frem i alle de små læsteder udenfor, var også ved at sende sine spæde spirer op i Pastor Sarah Janssons golde kød”. Liknende grep finnes gjennom hele boka. I tillegg oppsummeres i det siste kapittel fortellingen på en så idylliserende og proklamerende måte at klisjeene nærmest snubler i bena på hverandre. Akkurat her blir inntrykket av ukeblad i bokform overveldende.

Sokneprest Kirsten Schmidt har mye hun vil si oss om kjærlighetens kår innenfor trange kirkelige og pastorale rammebetingelser. Her ligger absolutt stoff til en god fortelling. Og et stykke på vei er dette også blitt leseverdig. Schmidt viser flere steder at hun både kan fortelle og underholde. Men hun vil for mye, og hennes ærend blir for opplagt, i hvert fall for denne leser.

I følge forlagets presentasjon skrev Schmidt boka fordi hun lenge hadde sett seg lei på at det ved siden av de mange legeromaner på markedet ikke fantes en tilsvarende variant om prester. Hun satte seg derfor fore å ”oppfinne” presteromansjangeren for det 21. århundre. Forsøket er for så vidt vellykket ved at denne romanen ikke bare har legeromanens klassiske plot, men også dens språklige nivå. Men var det meningen?

Halvor Nordhaug

SØNDAGSTEKSTEN

Torbjørn Holth, Øystein I. Larsen og Jens Dale

5. søndag etter pinse

1. juli 2007

Matteus 7,1-5

Om dom, dommere og fordømmelse

I begynnelsen av mai måtte Lord Browne, toppsjefen i British Petroleum trekke seg etter betydelig uro knyttet til hans privatliv. Det utslagsgivende var nok at han løy for retten da de stilte ham nærgående spørsmål om hans privatliv. Det underliggende var nok likevel at mange her i Storbritannia håndterer dårlig en toppleder som hadde en partner av det samme kjønn, endatil flere tiår yngre enn ham selv. Lord Browne er den hittil siste av en endeløs rekke av høyprofilerte personer som tvinges til å gå av når skjulte ting fra deres privatliv kommer offentligheten for øye og øre. Disse linjer skal ikke handle verken om homofilisak eller britisk politikk. Men denne saken reiser mange og viktige spørsmål om hvem som feller dommer i et moderne samfunn, og hva som regnes som rett og galt og hvorfor.

Synlighet og usynlighet

I vår mediesamfunn ser det ikke ut som om hovedproblemet er å gjøre noe som er galt, men å bli oppdaget når man har gjort det. Det som forblir i det skjulte, er ikke noe problem. Det er kun det som synes som eksisterer. Dette skaper store halvmørke gråsoner hvor ting kan utspille seg uoffisielt og usynlig. Og det skaper sterkt opplyste områder hvor TV-kameraene er konstant på, og ingenting lar seg skjule.

Jeg opplevde nylig dager med intens medieoppmærksomhet da Bourbon Dolphin sank ved Shetland. Prestens rolle ved en stor katastrofe

er meget enkel i møte med mediene. Selv enkle ting blir nyhetssaker, og vi kan holde oss til generelle ting uten å behøve å nærme oss taushetsbelagt informasjon. De stiller sjelden kritiske spørsmål til oss som er hjelpere i en katastrofe. Det dreier seg kun om å være villig til å snakke med mediene. Det er en synlighet som er lite risikabel.

Verre er det å være i medias søkelys hvis kritikkverdige forhold skal frem. Da snues hver stein og alle ting skal frem. Godt er muligens det, men media er en domstol som det kan være krevende å forholde seg til.

Jesus sier i teksten. "Døm ikke, for at dere ikke skal bli dømt! Etter dommen dere dømmer med, skal dere selv få dom, og i samme mål som dere selv måler opp med, skal det også måles opp til dere." Synlighetskulturens krav innebærer det motsatte av dette: Det er journalistens rolle å være aktor, forsvarer og dommer, og leseren eller tv-seerens rolle å være jury. Dom felles hver gang. Iblant kan vi få være med å stemme ved domsavsigelsen ved å ringe et betal-telefonnummer.

Bjelke eller flis i øyet

Jesu bilde om bjelken og flisen i øyet er en av bibelens mest slående bilder. Det utrolige er at det faktisk går an å se andres fliser uten å se egne bjelker.

Det er den kristne tro og det kristne privilegium at vi kan appellere til en høyere rettsinstans enn media og opinion. Men fremstiller vi oss for den domstolen, møter vi en uendelig mildhet og en uendelig strenghet samtidig. Det er det underlige i møte med Gud. Dobbelt-heten uttrykkes i mange ulike evangelietekster.

"Heller ikke jeg fordømmer deg" står opp mot "Den som ser på en kvinne med begjær har begått ekteskapsbrudd med henne i sitt hjerte." Begge deler er sant.

Kristendommen har ikke primært det synlige for øye, men det usynlige. Derfor er vår Gud den som ser i det skjulte. Når alle faktorer om et menneske er kjent, og de er det bare Gud som kjenner fullt ut, kan et ord uttrykt i iskaldt beregnende hat være en større synd enn et drap begått i affekt.

Dommeren og frelseren

Bottom line i kristendommen er at dommeren også er frelseren. Nåde og tilgivelse bys alle. Teksten og tonen fra ungdommens KFUM-leire klinger ennå i ørene mine etter 30 år, i Anders Frostensons salme i Alfred Hauges oversettelse:

*Å døm oss, Herre, frikjenn oss i domen!
I din forlating fridom finst og von.
Den rekk så vide som din kjærleik vandrar,
til folk av kvar ein rase og nasjon.
Guds kjærleik er som stranda og som graset,
som vind og vidd og jord og allheims rom.*

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest i London

6. søndag etter pinse (Aposteldagen)

8. juli 2007

Prekentekest: Luk 5,1-11

Lesetekster: 1 Mos 12,1-4a; 1 Tim 1,12-17

Betraktning

Fremmedord på G:

Gudsfrykt

*"Hvis himmelen fantes,
hva ville du likt at Gud sa til deg
da du ankom?"*

(Fast spørsmål i Goddagspalten i Dagbladets Magasinet)

Møte med reality:

Gudsfrykt

Da Simon Peter så det,

kastet han seg ned for Jesu føtter og sa:

"Gå fra meg, Herre,

for jeg er en syndig mann."

For han og alle som var med ham,

ble grepet av forferdelse over den fangsten de hadde fått.

(Dagens tekst)

Teksten

Hos Lukas begynner Jesus sin offentlige gjerning i synagogen i Nasaret, 4,14ff. Raskt blir Simon Peter presentert for leserne. Først indirekte ved notisen om besøket i Simons hus og helbredelsen av hans svigermor, 4,38, og så ved fortellingen om Peters fiskefangst, 5,1ff. Samlingen av apostelkretsen begynner med ham og to av dem som fisket sammen med ham, v 9. Lukas skiller mellom den videre disippelkretsen av tilhengere og den indre kjerne av apostler, de tolv, Luk 6,13ff, der apostellisten presenteres.

Utgangspunktet for Jesu gjerning er hans forkynnelse. Hans ord fikk gjennomslag, både fordi han talte med myndighet, 4,15 og 32, men også fordi hans forkynnelse ikke bare ble ord. Ordene ble stadfestet i handling. Undergjerninger som skapte undring og forbauselse i vide kretser.

Dette er også rammen om dagens tekst. En stor folkemengde som får hans forkynnelse fra en utradisjonell talerstol i et friluftsamfi ved sjøen. Men folkemengden sviner fra fortellingsrammen og oppmerksomheten samler seg om de to arbeidslagene med fiskere, v7,

og i sentrum der, står Peter og Sebedeus-sønnene. Peter er deres talsmann, men også den sentrale aktør i hele fortellingen.

Gjennom ham tiltales de, (ordren i v 4 er i 2.person flertall). Likeså i sluttversene tiltales Peter, men får følge av flere, vel i alle fall Jakob og Johannes. Fortellingen danner på denne måten bakgrunnen for apostelutvelgelsen, 6,12ff, der disse tre finnes i ledertroikaen, 9,28.

Folkemengden får høre Guds ord (*logos*), men Peter utfordres til å handle på det talte ordet (*raema*).

Jesus har tatt i bruk den båten der Peter har kommandoen og bruker den som hjelpemiddel. Men Jesus går også inn på hans fagområde og tar kommandoen på fisket og tiltales som *epistatæs* - mester. Båtlaget har fått en annen høvedsmann(!)

Underet forsterkes kanskje ved at de grove garnene egnet seg best til fiske i nattemørket, noe de har holdt på med hele natten uten å lykkes. Nå er det dagslys - og de gjør bare ett forsøk. Og resultatet sprenger all erfaring.

Peters svar på Jesu utfordring klinger av det samme som i Marias svar, 1,34 og 38.

Fortellingen følger ellers et velkjent mønster for slike fortellinger som gir fullmakt til å gå på Guds vegne, f. eks. Jes 6: Synet (1-4), reaksjonen (5), løftet (7), fullmakten (8-10).

Fiske som metafor for misjon har jo sine klare begrensninger (fisken fanges, dør og fortæres av nyttehensyn.) På dette stedet bruker Lukas riktignok ordet *zågreå* - fange levende.

Fra nå av - v 10 - understreker det signifikante brudd med fortiden i hans (deres) liv. Likesom folkemengden glir ut av synsfeltet, ofres det heller ikke oppmerksomhet på hva som skulle skje med det gamle livs forpliktelser, åttén, fangsten og resten av arbeidslagets skjebne.

Jesu offentlige gjerning har startet, og hans forkynnelse skjer både i ord og gjerning. Han skal ikke stå alene med oppgaven å forkynne Guds rike, men gir fullmakt videre til en apostelkrets, 9,1ff. Hans forkynnelse skjer både i ord og gjerning. Og Simon Peter blir den førende i denne kretsen.

Fra tekst til preken

Et bærende element i dagens tekst er det overveldende Gudsmøtet menneskene og særlig Peter får. Der han intenst opplever den enorme

og skremmende avstanden mellom sin egen urenhet og den allmektige Guds finger midt i hverdagen. Her er ikke "Nærmere deg, min Gud", men tvert om: "Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann!"

Som antydet i den innledende betraktning, er det hos oss, i vår verden, en enorm avstand til et Guds-bilde som kan romme noe av denne dimensjon. Vi bor blant et folk med frekke lepper, der Gud kan behandles med en frisk-fyraktig kjekkhed, og den grunnleggende balanse mellom Skaperen og det skapte er forrykket. Der anlegges et konsekvent antroposentrisk perspektiv: Hvis det mot formodning skulle finnes en himmel og en gud - hva ville Du likt at Gud sa til Deg?--Det er vi som har rett til å stille krav til hvordan Gud værsågod har å være, om vi i det hele tatt skal være så imøtekomende at vi overveier å gi ham en plass i vår verden. Kanskje har mang en innvandrer med sin religiøse bakgrunn noe å lære oss om det utdaterte ordet Guds frykt. Og om en Gud som har rett til å legge beslag på meg og mitt liv.

Likevel er det dypeste i kristent gudsbilde ikke redsel og frykt. Men et ufattelig nådens paradoks: Det er Han som overvinner avstanden, ikke vi. Slike elementer finner vi jo også tydelig i dagens tekst: En Gud som står midt i min verden, som bruker min eiendom, og som viser meg den grensesprengende tillit å gjøre seg avhengig av mennesker i sin redningsaksjon. Det er det største i hans storhet.

Frykt er ikke det dypeste motiv for tjenesten, men kjærlighet: Simon Johannes' sønn: Elsker du meg? Joh 21.

"Han gjorde meg sterk - viste meg tillit -" som det heter i dagens episteltekst.

Dagen har fått navnet Aposteldagen. Det er verd å gjøre en liten tenkepause før vi som predikanter overfører direkte de bibelske kallelsefortellingene rett inn i alles liv som vi har foran oss denne dagen. Dagens tekstrekker er fulle av de anledninger som står som lysende enkeltanledninger i frelsehistorien. Fortsett kan det lyde kall til oppbrudd fra grunnleggende relasjoner, men den grunnleggende utfordring for de fleste av oss, er Jesu etterfølgelse innenfor de livsrammer som er gitt oss. Å gå ut av rekkene på bygdekoret og fram

til nattverden midt i alles påsyn, kan være et stort trosprosjekt. Nær det å forlate alt og følge ham.

Vi må heller ikke idealisere de store troskjempers oppbrudd. De tre karene i dagens tekst, som forlot alt, de gjorde jo ikke det. De etterlot ikke sitt gamle jeg en gang for alle. De sviktet og svek, og de var opptatt av hva de skulle få i vederlag for sitt trossprang, Luk 18,28. Skulle vi prøve oss på det motsatte spørsmål: Vi som har beholdt alt og fulgt deg, hva har vi gått glipp av?

Også denne gudstjenesten handler det om å få et nytt syn på Jesus og den Gud som kaller oss.

"Du ser meg, Gud.

Snu meg,

så eg kan sjå deg".

(Oskar Stein Bjørlykke)

Prekensnisse

På ditt ord, Herreskal jeg få

- møte Ham

- følge Ham

- tjene Ham

Gudstjenesten

Kollektbønnen gir gode elementer: - du som kan bruke svake og syndige mennesker i din tjeneste - takke deg - tjene deg.

Foruten salmer på Kirken og de helliges samfunn og Kjærlighet og tjeneste vil jeg synge om Guds overveldende storhet: NoS 268 og 269. 426: Med Jesus fram - har noe av den frimodige tjenestetonen som utfyller utgangen på dagens tekst.

418: Med Jesus vil eg fara - er vårt kollektive tilsvarende til dagens tekst.

ØYSTEIN I. LARSEN

7. søndag etter pinse

15. juli 2007

Prekentekest: Mat 5.20-24 (25-26)

5 Mos 30.11-16, Fil 3.3b-11

Teksten

Vi er i bergprekenen. Talen starter med saligprisningene der et nytt gudsfolk proklameres, Mat 5.1-11. Dette folket omtales som jordens salt og verdens lys, Mat 5.13-14. Det nye gudsfolket skiller seg radikalt ut fra sine omgivelser og representerer noe som er helt annerledes, de har en positiv påvirkningskraft. Men hvordan forholder det nye gudsfolket seg til det gamle? Jesu syn på loven blir her avgjørende. *Tro ikke at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle*, sa Jesus, Mat 5.17. Spørsmålet om loven skal forkastes eller fornyes, er et underliggende tema i dagens tekst.

V. 20: Ved første øyekast ser det ut som om Jesus skjerper loven. Men var det ikke det fariseerne allerede hadde gjort? De holdt seg til den muntlige tradisjon som ned gjennom århundrene hadde tolket loven og gjort den strengere og mer detaljert. Fariseer betyr "de som skiller seg ut". Blant fariseerne fant man både lekmenn og skriftlærde. De delte iveren etter å bevare den rette tro og hadde regler for overholdelse av sabbaten, tiende, renselse m.v. Den muntlige tradisjon skulle danne "et gjerde rundt loven" og sikre at den ble holdt med god margin. Ved det forble folket hellig og rent. I følge Josefus var fariseerne aldri flere enn 5000, men deres anseelse var stor og deres betydning enorm. Kunne en bli mer radikal i sin lovløydighet enn fariseerne? Neppe. Derfor er overraskende når Jesus slår fast: *Dersom ikke deres rettferdighet langt overgår de skriftlærdes og fariseernes, kommer dere aldri inn i himmelriket.* Mat 5.20

Mener Jesus at det må enda skarpere lut til enn det fariseerne brukte? Tegner han bildet av en superfariseer?

For å svare på dette må en ta i betraktning hva Jesus ellers sa om denne gruppen. Noen vil hevde at Jesus ifølge NT polemiserer mot et vrengebilde av fariseerne. De var i stor grad moralske dydsmønstre. Når vi assosierer fariseer med hykler gjør vi dem antagelig urett. Like fullt er det *hykler* Jesus kaller dem i

Mat 23.15. Han begrunner det med at de i sin iver etter å overholde lovens detaljer mister synet for helheten, eller lovens ånd. *De forsommer det som veier mer i loven*, Mat 23.23. Det er ikke samsvar mellom liv og lære. Deres lovfromhet ender derfor i en blindgate som ikke fører til himmelriket, men selvforherligelse. Når Jesus sier at vår rettferdighet må overgå fariseernes, mener han at vi må være i besittelse av en rettferdighet som hviler på et helt annet grunnlag. Her vil vi med vår teologiske bakgrunn lett koble til paulinsk teologi og si at Jesu ord blir et springbrett til Paulus' lære om rettferdiggjørelse ved tro og ikke ved gjerninger. Men det er kanskje en forhastet slutning. Det er ikke uten videre lovens andre bruk (avsløre og dømme oss) Jesus hadde i tankene. Det er loven som et konkret uttrykk for Guds gode vilje for våre liv Jesus her uttaler for oss.

V.21-22: Vi finner seks ledd med lik oppbygning i v.21-48: *Dere har hørt det er sagt...* (tese/læresetning)...*men jeg sier dere...* (antitese/motsetning). Antitesene kan leses som kommentar til hva den nye rettferdighet består i. De beskriver mellommenneskelige forhold, og utdyper disiplenes rolle som lys og salt i verden. Konklusjonen i v.48 er klar: *Vær da fullkomne slik deres himmelske Far er fullkommen.*

Jesus siterer femte, sjette og åttende bud. Han bekrefter budene fra Sinai, men han er kritisk til den utenombibelske tilleggs tradisjonen som fariseerne forfektet. Uansett tiltar han seg selv rollen som ny lovlærer, og det var da også en autoritet som folket ikke var vant med fra sine skriftlærde, Mat 7.28-29.

Den første antitese gjelder synet på drap. Overlagt og beviselig drap ble straffet med døden, 2 Mos 21.12. Jesus utvider domsgrunnlaget til også å gjelde skjellsord og sinne. Den som slo i hjel skulle komme for *te krisei*, den lokale domsstolen eller byretten, bestående av 23 medlemmer. De kunne ilegge dødsstraff. Men Jesus sier at skyldig er også *ho orgidsomenos*, den som blir sint på sin bror. Premisset for staff er mer enn handlingen, også holdningen, ønsket om å skade den andre. Jesus kommer så med to eksempler på hvordan sinne kan få verbale uttrykk.

Raca kommer fra arameisk "jeg spytter på deg". Bibelselskapet har her en interessant

oppgave i å holde tritt med utviklingen av norske skjellsord. For tiden oversetter det "Din idiot!"

Morus oversettes med "din ugudelige narr." Det går på forakt for en annens moral og religion, ikke hans intelligens. En "morus" levde som om Gud ikke fantes. Salme 78.8.

Jesus vil ha oss til å innse at det ikke bare er drap som handling som er mot Guds vilje, men også det å ville drepe, skade og det å såre med ord. Det er vanskelig å si om Jesus rangerer alvorlighetsgraden av syndene, men straffenivået øker for hvert utsagn han kommer med.

Mente Jesus det konkret når han sier at vrede gjorde at en person skulle dømmes av domsstolen? Nepppe. Innlysende blir det i alle fall at dette har et retorisk preg når Jesus hevder at skjellsord gjør et menneske skyldig for Det høye råd. Uttrykket *adelfo*, bror, brukes flere ganger i teksten. Reglene hører hjemme i en menighetssammenheng. Det er utenkelig at Jesus skulle tillegge Rådet en slik funksjon i menigheten. Trusselen om helvedes ild for styggord må også tas med en klype salt. Jesus skjerper lovens krav og sier at de går lengre enn samfunnets lover. Samtidig blir reglene slik at de i praksis ikke kan oppfylles. Vi skimter her en lovforståelse som nærmer seg den paulinske der lovens hensikt blir å avsløre mennesket som syndig, Rom 3.19. Det skulle for så vidt samsvare med det grenseløse nådeaspektet i saligprisningene.

V.23-24: Hva kommer først, offer til Gud eller oppgjør med sin bror? Det refereres til den jødiske skikken med at private kunne bære fram offer i tempelet til prestene. Et slikt offer må vente dersom en lever i uforsonlighet med en bror. Dette er i tråd med Mishnah som lærer at dersom skyld mot nesten ikke gjøres opp, vil selv ikke soningsdagen gjøre det. Splid mellom mennesker skader forholdet til Gud. *Det er barmhjertighet jeg vil ha, ikke offer...*sier Jesus i Mat 12.7 i et sitat fra profeten Hosea. Dette er også i tråd med tempelkrittikken hos andre profeter, Mika 6.6-8 og Jes 1.10-18. Sammenhengen mellom vår og Guds tilgivelse stresses også i kommentaren til Fader vår, Mat 6.15.

V. 25-26 forteller om to som er på vei til domsstolen der den ene vil føre sak mot den andre. Kort sagt vil forlik være å foretrekke framfor rettssak. Ordene skal kanskje tolkes i

en eskatologisk ramme der Gud blir dommer og gjeldsfengselet den evige straff. Hovedpoenget blir igjen at fiendskap, uoverensstemmelse og motsetninger ødelegger. Oppgjør og forsoning fremmer fellesskap og framtid.

Til prekenen:

Prekenen må avklare hva som menes med *rettferdighet som langt overgår fariseernes og de skriftlærdes*. Lov og evangelium, synd og nåde, tro og gjerninger er viktige begreper når en skal forstå en slik tekst. Som gode lutheranere vil vi vel reflektere over hva rettferdiggjørelse ved tro betyr som tolkningsnøkkel til teksten.

Prekenen bør aktualisere og konkretisere hva Jesus snakker om. Der er lett å bli enige om at drap er mot Guds vilje. Hvorfor er det flere drap i Norge nå enn før?

Jesus sidestiller drap med sinne. I dag går mange kvinner i Norge med voldsalarm. Det er en reell fare for at sinne kan føre til vold. I min hjemby hadde vi nylig et tragisk eksempel på et drap der det i rettsalen ble prosedert på at gjerningsmannen (var så sint) at han ikke visste hva han gjorde. I USA er det ganske vanlig at menn dømmes til å gå på kurs for å lære å mestre sitt sinne. Slike kurs arrangeres også av kirker. Ingen lever godt i et parforhold der en må gå på tå hev av frykt for den andres lunefulle raseriutbrudd.

Hva med kollegaer som opptrer passivt aggressive? Kan de drepe andres arbeidsglede? Sinne som herskertechnik er forkastelig.

Problematikken kan sees fra andre synsvinkler også. Karsten Isachsen har skrevet boka *Sint, sant sundt*. Man kan ta alvorlig skade av å leve i et miljø der ingen får lov til å være sint, der konflikter feies under teppet og benektes.

Vi har mange effektive forsvarssystemer når vi mer eller mindre bevisst benekter våre følelser: *Fortrengning* er en, man nekter at en føler det en føler. *Projeksjon* kalles det når en plasserer følelsene hos andre enn oss selv. *Rasjonalisering* er at vi innbillen oss at våre motiver er edle når det kanskje ikke er tilfelle. *Forskyvning*, vi er sinte på sjefen, men skjeller på ektefellen i stedet. Noen *overkompenserer*, smiler mens en egentlig raser innvendig. Til det å være et modent menneske hører det å kunne erkjenne sine følelser og styre dem. En kan gjerne si at en kristen er en vandrende borgerkrig der det nye og det gamle menneske er i kamp. En del

av helliggjørelsen går på å *legge av sinne, hissigheit, ondskap, spott og rått snakk*, Kol 3.8. Vi skal være ærlige med våre negative følelser, men ikke la dem styre oss.

Jesus forbyr oss å snakke foraktelig til vår neste. En god utdypning av tema *Tungen kan ingen temme* finner vi i Jak 3.1-12. I salmen *Eit ord, eit lite vordlaust ord kan sløkkja mykje fagnad* (NOS 700) gir Anders Hovden oss gode beskrivelser av hva sinne og sårende ord kan påføre andre.

Uttrykket *din ugudelige narr* har en spesiell nedsettende beskrivelse av en annens tro. Det er ikke alt vi har lov til å si i ytringsfrihetens navn, som holder mål ut fra det Jesus sier. Å trække på andres tro med blasfemiske utsagn er ikke rett. *Din ugudelige narr* er et uttrykk som i sin tid ga ord til forakten for mennesker som ikke holdt seg inne med det allment aksepterte på troens område. Kan dette anvendes på muslimer i dag? Kan det belyses med striden om karikaturtegnene av Muhammed i fjor?

Jesu ord om å la offergaven ligge til en har forsonet seg med en annen kan være aktuelle. Det hender at det i kirkestaber er isfronter mellom medarbeidere. Hvordan er det da å feire gudstjeneste?

Jesus oppfordrer til å komme overens med sin motpart. Kunne vi heve vår kompetanse når det gjelder konflikthåndtering? Dette gjelder i kirke og samfunn like mye som på hjemmebane i de nære relasjoner. *Salige er de som skaper fred...*sier jo Jesus, Mat 5.9. Tekstene fra Mat 18 om hva en skal gjøre når en bror forgår seg mot en kan være verd å trekke inn i prekenen. Oppgjør og forsoning er grunnlag for fellesskap og vekst.

Jeg kunne tenke meg å synge NOS 417 *Mer helligheit gi meg* denne dagen.

JENS DALE

Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg er en diakonal organisasjon innen Den norske kirke, etablert i 1868. Diakonissehuset er pionerorganisasjonen innenfor kvinnelig sykepleie og diakoni i Norge og driver i dag omfattende virksomhet innen utdanning, sykehusdrift og eldreomsorg.

Diakonissehuset Lovisenberg søker etter

PREST

i 1/1 stilling. Vi søker etter en ordinert prest i Den norske kirke – med diakonal kompetanse, teoretisk og/eller erfaringsmessig. Formell kompetanse innen sjelesorg og erfaring fra retreatarbeid kan også bli tillagt vekt.

Arbeidet består i

- regelmessige søndagsgudstjenester i Lovisenberg kirke, i samarbeid med den lokale menighet, samt et koordineringsansvar for prestetjenesten og annet samarbeid om gudstjenestene
- å delta i arbeidet med å utvikle det diakonale særpreget ved gudstjenestene i Lovisenberg kirke, herunder inspirere til og arbeide for en mer variert bruk av kirkerommet
- gudstjenester, samtaler og miljøarbeid for studenter ved Lovisenberg diakonale høyskole
- presteoppgaver knyttet til retreatvirksomheten, Diakonifelleskapets samlinger og Diakonissehusets øvrige virksomhet.

Stillingen kan også bli tillagt andre oppgaver på Diakonissehuset som veiledning, undervisning og inspirasjonsoppgaver eller andre spesifikke presteoppgaver.

Lønn etter avtale. Pensjonsordning.

Informasjon om Diakonissehuset Lovisenberg finnes på hjemmesiden www.lovisenberg.no.

Nærmere opplysning om stillingen fås ved henvendelse til adm. direktør Torstein Lalim, tlf 22 35 82 50, mobil 99 542 542 eller e-post torstein.lalim@lovisenberg.no

Søknad sendes til:

Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg v/adm. direktør,
Lovisenberggt. 15 A, 0456 Oslo

Søknadsfrist: 1. juni 2007

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Borg bispedømme

Borg bispedømmeråd har i møte 17.04. 2007 foretatt følgende tilsetninger:

- Endre Fyllingsnes som kapellan i Fredrikstad domprosti med tjenestested Borge sokn
- Lars Tangedal som sokneprest i Fredrikstad domprosti med tjenestested Onsøy sokn
- Harald Kjær som fengselsprest ved Ullersmo fengsel
- Anders Møller-Stray som rådgiver ved Borg bispedømmekontor

Vi har mottatt bekreftelse på at de tar imot stillingen.

Tunsberg bispedømme

Tunsberg bispedømme har i møte 25. april 07 foretatt følgende tilsetninger:

- Ivar Flaten som sokneprest i Drammen prosti med særskilt tjenestested Fjell sokn.
- Øyvind Monstad som kapellan i Sandefjord prosti med tjenestested Bugården sokn.

De tilsatte har bekreftet at de tar imot stillingene.

LEDIGE STILLINGER

Oslo bispedømme

Følgende prestestillinger er ledige i Nordre Aker prosti: 3 sykehjemspreststillinger:

- Grefsenhjemmet, 50 %
- Grünerløkka sykehjem 50 %
- Akerselva sykehjem 50 %

For fullstendige utlysninger, se NAV (www.nav.no) eller Oslo bispedømmes hjemmesider (www.kirken.no/oslo/)

Søknad med CV samt kopi av attester og vitnemål sendes Oslo bispedømmekontor *innen søknadsfristen den 31. mai 2007.*

Vi foretrekker elektroniske søknader levert via vårt elektroniske søkesystem. Det vises til Oslo bispedømmes hjemmesider www.kirken.no/oslo/ - for informasjon om søknadsprosedyre kontakt personalrådgiver Elise Sandnes 23301174 eller personalrådgiver Mette Kristin Brenna 23301172.

Oslo bispedømme

Følgende prestestilling er ledige i Bærum prosti:

- Kapellan med tjenestested Tanum sokn

For fullstendige utlysninger, se NAV (www.nav.no) eller Oslo bispedømmes hjemmesider (www.kirken.no/oslo/)

Søknad med CV samt kopi av attester og vitnemål sendes Oslo bispedømmekontor *innen søknadsfristen den 08. juni 2007.*

Vi foretrekker elektroniske søknader levert via vårt elektroniske søkesystem. Det vises til Oslo bispedømmes www.kirken.no/oslo/ hjemmesider for informasjon om søknadsprosedyre kontakt personalrådgiver Elise Sandnes 23301174 eller personalrådgiver Mette Kristin Brenna 23301172

Borg bispedømme

Embetet som prost i Østre Borgesyssel prosti i Borg bispedømme.

Embetet som prost i Østre Borgesyssel prosti i Borg bispedømme er ledig fra 1. oktober 2007.

Prosten leder prestetjenesten i prostiet, gjør selv tjeneste som menighetsprest slik biskopen fastsetter, og utfører for øvrig de gjøremål som ligger til prosteembetet. Det stilles krav om høy faglig kompetanse, gode lederegenskaper, vilje og evne til samarbeid og erfaring innenfor økumenisk arbeid. Prosten skal motivere medarbeidere og menigheter til å arbeide i samsvar med kirkens målsettinger.

Prostiet omfatter 7 fellesrådsområder og 16 menigheter: Askim med ca. 14000 innbyggere, Rakkestad med ca. 7500 innbyggere, Trøgstad med ca. 5000 innbyggere. Rømskog med ca. 900 innbyggere, Marker med ca. 3000 innbyggere, Aremark med ca. 1500 innbyggere samt Eidsberg med ca. 10 000 innbyggere. Det er 16 kirker og to menighetshus vigslet til kirkelig bruk i prostiet. Menighetene i prostiet er ulike i størrelse, men alle er preget av sterke

tradisjoner knyttet til organisasjonsliv og bedehus. Det er nylig opprettet et kontaktnett mellom og med de øvrige kirkesamfunnene i prostiet.

Prosten inngår i staben i menighetene i Eidsberg og vil ha det meste av sin menighets-tjeneste i disse menighetene. Kontoret ligger på Mysen og er samlokalisert med kirkevergen i Eidsberg.

I prostiet er det foruten prosten tilsatt 10 prester. I tillegg er det nylig opprettet en fengselspreststilling ved Indre Østfold fengsel. Askim kirkelige fellesråd har opprettet en ungdomspreststilling i samarbeid med Borg bispedømmeråd. I fellesrådene er det til sammen tilsatt ca. 85 personer i 58 årsverk, deriblant kateket i Trøgstad og diakoner i Askim og Rakkestad

Til embetet hører tjenestebolig med boplikt. Eidsberg prestegård ligger like ved Eidsberg kirke. Boligen er bygget i 1876 og har 360 kvm. boareal på én flate. Tomten er på 2,5 mål.

Den som bli utnevnt, må rette seg etter tjenesteordning for proster. Vedkommende må finne seg i endringer av gjøremål og embetsdistriktets utstrekning, samt endringer i regler for pensjons- og aldersgrense.

Søkere må opplyse om de behersker begge de offisielle målformer. Målformen i prostiet er bokmål.

Stillingen er plassert i ltr. 62 - 67. Til stillingen kommer særlige regulativmessige godtgjørelser.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknaden sendes tjenestevei til Kultur og kirkedepartementet, Postboks 8030 Dep, 0030 Oslo *innen 18. juni 2007.*

Nærmere opplysninger kan fåes ved henvendelse til stiftsdirektør Per Johan Bjerkeli, Borg bispedømmekontor tlf. 69307900 og på bispedømmets hjemmesider www.kirken.no/Borg

Bjørgvin bispedøme

Sokneprest med tenestestad i Radøy sokn og tenestedistrikt i Nordhordland prosti.

Radøy, den grøne øya.

Radøy sokn omfattar Radøy kommune. Kommunen ligg i Nordhordland, 45 km frå Bergen til kommunesenteret Manger og med kort reiseavstand til regionsenteret Knarvik og til industriområdet på Mongstad. Folketalet er stabilt på omlag 4600.

Tenestetilbodet i kommunen er godt med rikt høve til fritidsaktivitetar og til natur- og friluftsliv. Radøy er særleg kjent for sitt rike kulturliv, ikkje minst innan idrett og song og musikk. Kommunen og kyrkja samarbeidar godt.

Radøy sokn har tre kyrkjer, Sæbø, Manger og Hordabø. I tillegg vert Emigrantkyrkja på Sletta nytta. Kyrkjesoknet har to prestestillingar, to organistar, kyrkjeverje og kontorfullmechtig. I kvar kyrkje er det tilsett kyrkje-tenar og klokkar.

Årleg er det, delt på dei fire kyrkjene, rundt 90 gudstenester, 50 - 60 gravferder og 10 - 15 brudevigslar. Rundt 60 born vert døypte kvart år. Omlag like mange vert konfirmerte i kyrkjene.

Prestebustaden er frå 1971. Den ligg sentralt i Manger sentrum. Bustaden vil verta pussa opp og sett i god stand til ny sokneprest skal flytta inn. Til bustaden er det eit romsleg grønt-areal. Felles kyrkjeadministrasjonen er samla i nye lokale ikkje langt frå prestebustaden.

Bjørgvin bispedøme sin visjon om å gjera Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgd må ha hovudfokus for den nye soknepresten i Radøy. Det betyr m.a. at presten må kunna støtta og oppmuntra det kristne arbeidet som er i bygdene, også det som vert utført av dei frivillige organisasjonane.

Ytremisjonsarbeidet på Radøy har rike tradisjonar. Kyrkja ynskjer å bli endå meir aktiv på det feltet.

Kyrkja på Radøy ynskjer å vera ei open folkekyrkje og vidareutvikla eit godt kontaktnett til breie lag av folket. Presten må lika å vera der folket er, snakka eit språk som vert forstått, og arbeida for å utvikla kontaktnett med stadig nye grupper.

Kyrkja er ein viktig kulturformidlar og kulturberar i kommunen. Soknerådet ynskjer å gi folk gode kulturopplevingar i kyrkjeromma.

Soknepresten må sjå stort på det arbeidet og vidareutvikla det.

Evne til samarbeid og samhandling vil verta verdsett. Den nye soknepresten vil verta sentral når arbeidsoppgåvene i kyrkjelyden skal fordelast og nye arbeidsfelt skal prioriterast. Dei tilsette i kyrkja har over tid utvikla ein kultur med rom for kreativitet, humor og livsglede. Presten vil trivast i staben om han/ho vektlegg slikt kollegafelleskap.

Nynorsk er målføre i kommunen. Søkjarar må kunne nytte begge målføre. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Opplysningar om samlivsforma vil kunne bli innhenta og vektlagt ved tilsetting.

Stillinga vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 51-68. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldane regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar.

Nærare opplysningar om stillinga kan ei få ved å venda seg til prost Helge Hitland, tlf. 56357370 eller bispedømekontoret ved fung. personalleiar Gunnar Erstad, tlf. 55306484.

Søknadar med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, pb.1960, 5817 Bergen.

Søknadsfrist: 16. juni 2007.

Bjørgvin bispedøme

Visjonen til Bjørgvin bispedøme er å gjera Kristus kjend, trudd, elska og etterfølgd.

Sokneprest med tenestestad i Hafslo og Solvorn sokn og tenestedistrikt i Indre Sogn prosti.

Indre Sogn prosti omfattar kommunane Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Sogndal og Leikanger, med til saman 23 264 innbyggjarar 01.01.2007. Prestetenesta utgjer 9 sokneprestar, prostiprest og prost. Prosten samlar prestane til månadlege samlingar.

Hafslo og Solvorn sokn utgjer ytre del av Luster kommune, som har eit folketal på 4884, og grensar til Sogndal i vest. Folketalet i sokna

er omlag 1650, fordelt på 1400 i Hafslo og 250 i Solvorn.

Det er i dag tre sokneprestestillingar i kommunen, det vert vurdert å flytta den eine stillingen til Sogndal. Sokneprestestillingen som no vert lyst ut, kan i så fall også få Fet og Joranger (Indre Hafslo) sokn som tenestestad, her er folketallet ca 450.

Det er variert og vakker natur i Luster. Breheimen og Vest-Jotunheimen ligg for det meste innan kommunegrensene. På Heggmyrane, ligg Sogn skisenter med fleire fine alpinløyper.

Hovudnæringa i sokna har tradisjonelt vore jordbruk. Jordbruket er framleis viktig, men mange er no tilsette i offentlege etatar eller serviceyrke, anten i kommunen eller nabo-kommunen Sogndal. Det er noko industri i Luster, elles er reiseliv eit satsingsområde.

Kyrkjestader

I Hafslo kyrkje er det gudsteneste annankvar veke, i Solvorn kyrkje (7 km frå Hafslo) tredje kvar. I Veitastrond kapell (30 km frå Hafslo) er det gudsteneste ein gong i månaden. Elles vert det halde 6-7 gudstenester i året på Ornes, ein nyttar Urnes stavkyrkje om sommaren og bedehuset om vinteren. Ein har og særskilte gudsteneste i grendahuset på Mollandsmarki.

Gudstenesteordningane vil verta tekne opp til vurdering når det er teke stilling til kor stor presteresurs som vert tildelt sokna i Luster kommune.

I Hafslo og Solvorn sokn har det årleg vore omlag ca. 25 døypte, ca. 25 konfirmantar, 20 gravferder og ca. 10 vigslar. I Fet og Joranger sokn er det i snitt om lag 6 døypte, 6 konfirmantar, 7 gravferder og 2 vigslar. Her er det to kyrkjer, Fet kyrkje og Joranger kyrkje, ei vakker middelalderkyrkje.

Råd, tilsette og frivillege

I kommunesenteret Gaupne, 15 km frå Hafslo, er det felles kyrkjekontor.

Sokna har kantor (80%), kyrkjelydssekretær (50%), kyrkjetenarar og klokkarar i varierende stillingsstorleikar. Soknediakon er felles for heile kommunen. Det er tilsett kyrkjevevjerje i full stilling for kyrkjeleg fellesråd.

Samarbeidstilhøva med tilsette, sokneråd, skular, barnehagar og kommunale instansar er

det beste. Det same gjeld det friviljuge arbeidet for indre og ytre misjon. Det er klubbaktivitetar for born i begge sokna. Kantor driv fleire korgrupper både for born og vaksne.

Solvorn og Veitastrond har eigne barne-skular.

På Hafslo er det kombinert barne og ungdomsskule. Der ligg og Luster vidaregåande skule, med liner for helse og sosialfag/hotell og næringsmiddelfag, design og handverk.

Sogndal, 15 km unna, er eit skulesentrum med vidaregåande skular innan dei fleste fag, distriktshøgskule, lærarhøgskule og folkehøgskule.

Målform i skule og kyrkje er nynorsk.

Viktige oppgåver for soknepresten

Dei tenestemessige og organisatoriske tilhøva i sokna må seiast å vera gode. Frammøte til gudstenestene kan variera, men er i snitt god.

Det vil vera ei utfordring for den nye presten å knyta yngre familiar og ungdom til det jamne gudstenestelivet. Interesse for gudstenestefornyng og syn for å knyta til seg friviljuge medarbeidarar i gudstenestene er ønskeleg. I kyrkjelydane er det utarbeida planar for dåpsopplæring, konfirmasjonsførebuing og diakoni. Det er og eigne utval for trusopp-læring, gudstenesteutvikling og diakoni.

Misjonssambandet og Indremisjonsforbundet eig og driv ungdomssenteret Lyngmo på Hafslo. I store delar av året er det mykje aktivitet her for born og ungdom. Mellom kyrkjelyden og Lyngmo er det godt samvirke. Det vil vera positivt for kyrkjelydsarbeidet at den nye presten kan samarbeida godt med Lyngmo og dei friviljuge organisasjonane i kyrkja.

Bustad

Prestebustaden med buplikt, ligg vakkert til like ved hovudkyrkja på Hafslo, i solrik skråhelling og med utsikt over Hafslovatnet. Bustaden er i god stand og omfattar: tre stover, kjøkken, vaskerom, kjølerom, toalett m/dusj, hall og heimekontor i første høgda. Fire soverom, og eit loftsrom, stort bad, eit toalett og div. kott i andre høgda, samt to kjellarrom.

Oppvarming skjer med straum, ved og olje. Utanom bustaden er det stabbur, vedhus, eldhus, naust og ny stor dobbel garasje. Til bu-

staden ligg 7/8 mål friareal/hage, der om lag to mål vert halde som plen.

Nynorsk er målform i kyrkje og kommune, søkjarane må opplysa om dei kan nytta begge målformer.

Kvinner vert oppmoda til å søkja.

Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagt ved tilsetjing.

Stillinga vert løna i stillingskode 0930 sokneprest i lønsspenn 51 - 68. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse.

Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjersle. Skyssgodtgjersle etter rekning. Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hjå prost Jermod Hausberg (95790050), eller fung. seksjonsleiar Gunnar Erstad ved Bjørgvin bispedømekontor (55306484). Referansar skal vere med i søknaden. Søknad med CV, referansar og rettkjende kopiar av relevante attester og vitnemål skal sendast til Bjørgvin bispedømeråd, postboks 1960 Nordnes, 5817 Bergen. *Søknadsfrist 16. juni 2007.*

Bjørgvin bispedøme

Sokneprest med tenestestad i Hornindal, Nordsida og Randabygda sokn med Indre Nordfjord som tenestedistrikt.

Tenestestaden for stillinga omfattar tre sokn: Hornindal (ca 1200 innbyggjarar), Nordsida (ca. 450) og Randabygd (ca. 200). Soknepresten i Hornindal vil ha si hovudteneste i desse sokna. Indre Nordfjord tenestedistrikt omfattar i tillegg sokna Oppstryn, Nedstryn, Olden, Loen, Innvik og Utvik. Det vil verte lagt vekt på at prestane kan få bruke sine evner og nådegåver innan tenestedistriktet. Nordfjord prosti har prostiprest som vert fordelt i prostiet. I prostiet er det 15 prestar og dei har 8 prostikonvent i året som prosten leier. Der har ein studiesamling, prostesaker, fagforeiningssaker og ein legg stor vekt på å skape eit godt kollegafellesskap.

Hornindal er ei vakker bygd der den strekkjer seg frå Hornindalsvatnet - den djupaste innsjøen i Europa - og austover mot grensa til Sunnlyven prestegjeld og Sunnmøre. Nordsida og Randabygd ligg på nordsida av Nordfjorden i Stryn kommune, to bygder der Panorama-vegen frå Stryn til Eid byr på ei mektig utsikt over vakre landskap med fjord og fjell og bygder. Idrett og kultur står sterkt i bygdene som er prega av stor frivillig aktivitet og sterk dugnadsinnsats. Alle bygdene byr på landskap som innbyr til fotturar, skiturar, jakt og fiske i herlege fjell og dalføre. Bygdene er turistattraksjonar i seg sjølve, men ligg også nær nokre av dei største naturattraksjonane i landet: Hellesylt, Geiranger, Loen, Olden med Briksdalsbreen og Stryn med sommarskisenter.

Nordsida kyrkjelyd har eit aktivt barnearbeid med søndagsskule, barnegospel, barneklubb og ungdomsklubb. Mange av ungdomane i dei tre kyrkjelydane er med i ungdomsarbeidet i Stryn, som er sentrum for Indre Nordfjord. Her er både Ten Sing, KFUK-M-speidarar og Change-maker. I Hornindal er det søndagsskule og eit aktivt småkvedarmiljø med nært forhold til kyrkja. Av vaksenarbeid kan nemnast at Nordsida har pensjonisttreff i kyrkja ein gong i månaden og i Randabygd møtest Kyrkjeringen fast annakvar veke. Det er misjonsforeiningar i Hornindal og Nordsida, og i begge desse sokna har soknerådet samarbeidsavtale med NMS.

Tidlegare var jordbruk viktigaste næringsvegen. I dag er små- og mellomstor industri ei viktig næring, men mange har sitt arbeid innan helse og sosial, skule og oppvekst, service og handel. Viljen til å bygge gode oppvekstmiljø for born og unge pregar distriktet. Eit særpreg ved tenestestaden er et sterke kulturtradisjonane som pregar bygdene, med nære band mellom kyrkje og folk. M. a. er det bæreandakt og minnestund ved dei fleste dødsfall, der presten deltek. Det er kyrkjer i alle tre sokna, alle med gudsteneste 3. kvar søndag. Dei siste fire åra har gjennomsnittstalet for kyrkjelege handlingar i dei 3 sokna vore slik: Døypte 34, konfirmerte 27, vigslar 7 og gravferder 19.

Kyrkjelydsstova i Hornindal og arbeidskyrkja på Nordsida gjev rom for ulike kyrkjelege tiltak og frivillig kristeleg arbeid. Samarbeidet mellom kyrkja og frivillige kristelege organisasjonar er godt. Omfanget av det frivillige

kristelege arbeidet varierer frå sokn til sokn. Eit viktig satsingsområde for sokneråda er styrking av arbeidet blant born og unge. Sokneråda har utarbeidd planar for trusoppplæring, og samarbeidsplanar kyrkje-skule og kyrkje-barnehage. Det er vedtekte planar for verksemda i kyrkjelydane, og ein arbeider med planar for diakonitenesta og styrking av denne. Alle tre sokna er sertifiserte som grønne kyrkjelydar.

Kateketen har hovudansvar for trusoppplæringa og for konfirmantarbeidet, der soknepresten tek del. Det er nært samarbeid mellom sokna i Indre Nordfjord, der både prestane og kateketane er med. Sokneprestane samarbeider både om gudstenesteplanlegging, kyrkjelege handlingar, kyrkjehelg for psykisk utviklingshemma og om kyrkjelydsbladet Kyrkjeklokka. Sokna i tenestedistriktet har felles kyrkjelydsblad, med løna redaktør tilsett. Samarbeidet blir opplevd både tenleg og inspirerande.

I dei 3 sokna er det tilsett kateket, to organistar, tre kyrkjetenarar og tre kyrkjegardsarbeidarar, alle i deltidstillingar. Det er ingen fast tilsette i klokkarstillingane, denne tenesta vert ivareteken av frivillige vaksne og unge, bl. a. konfirmantar. Det er kyrkjeverje i Stryn og Hornindal kommunar. Soknepresten må såleis forhalde seg til to kyrkjelege fellestråd og to kyrkjeverjer. Mellom desse er det eit nært samarbeid. To av sokneråda har lønna sekretær.

Kyrkjekontora ligg i det nye kommunehuset i Hornindal, der kyrkja er ein integrert del av Hornindal servicekontor. Ein halv dag i veka har soknepresten kontordag i Nordsida. Soknepresten har andakt på Hornindal Omsorgs-senter annakvar veke og ved Stryn Omsorgs-senter ein gong i månaden, det siste som del av ei turnusordning.

Det er knytt buplikt til bustaden. Prestebustaden i Hornindal er reist i 1972, ligg nær kyrkja og med kort veg til sentrum. I hovudetasjen er det to stover, kjøkken, vaskerom, 4 soverom, bad og WC. I kjellaren er det eit stort heimekontor (tidlegare off. prestekontor), gjesterom, toalett og bodar. Garasjen er innebygd i huset. Huset har loftsrom med lagerplass. Oppvarminga er elektrisk, med vedomn og peis i stova. Bustaden vert f.t. grundig pussa opp og skal vere innflyttingsklar til ny prest kjem. Tomta er på totalt 4 mål. Husleige etter regulativ.

Ein ynskjer søkjarar med kallsmedvit og forkynnarglede, og som vil følge opp satsingsområda sokneråda har prioritert, spesielt arbeidet blant born og unge og gudstenestelivet. Vidare ynskjer ein søkjarar som har si glede i målretta samarbeid med tilsette og dei frivillige i sokna, og som legg vekt på å styrkje det indre livet i kyrkjelydane og samstundes evnar å bygge gode relasjonar til det lokale kultur- og samfunnslivet.

Målforma i tenestedistriktet er nynorsk. Søkjar må opplyse om vedkomande nyttar båe målformer. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Opplysningar om samlivsform vil kunne bli innhenta og vektlagt ved tilsetjing.

Stillinga vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 51-68. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldane regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar.

Nærare opplysning om stillinga kan ei få ved å venda seg til prost Rolf Schanke Eikum, tlf. 97505015 eller bispedømekontoret ved fung. seksjonsleiar Gunnar Erstad, tlf. 55306484.

Søknad med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, pb.1960, 5817 Bergen.

Søknadsfrist: 16. juni 2007.

Bjørgvin bispedøme

Ny utlysing:

Sokneprest i Bremanger, Frøya og Berle sokn i Nordfjord prosti i Bjørgvin bispedøme.

Se tidligere utlysingstekst i LK nr. 2-2007 og Bjørgvin bispedøme sin heimeside.

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLÉGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 3500,- +moms

ISSN 0332-5431

